

TURINYS

IŽANGA	3
AUDITO SUBJEKTO VEIKLOS APLINKA.....	3
AUDITO PROCESAS	5
AUDITO DARBO REZULTATAI	7
1. Valstybės investicijų programos finansavimo pokyčiai	7
2. Valstybės investicijų 2004–2006 m. programa ir lėšos, paskirstytos 2004 m.....	8
2.1 2004 m. finansuojamų investicijų projektų trukmės ir finansavimo analizė.....	8
2.2 2004 m. finansuojamų investicijų projektų atitikimas nustatytiems reikalavimams	10
3. Investicijų projektai, kurių įgyvendinimas trunka ilgiau negu 10 metų	11
4. Sveikatos apsaugos ministerijos teikiami investicijų projektai	14
4.1 Investicijų projektai „Lietuvos sveikatos projekto įgyvendinimas“ ir „Burnos sveikatos programos įgyvendinimas“	15
4.1.1 Investicijų projektas „Lietuvos sveikatos projekto įgyvendinimas“	16
4.1.2 Investicijų projektas „Burnos sveikatos programos įgyvendinimas“	18
5. Kūno kultūros ir sporto departamento teiktas investicijų projektas	19
REKOMENDACIJOS	22
PRIEDAI	23

LIETUVOS RESPUBLIKOS VALSTYBĖS KONTROLĖ

VALSTYBINIO AUDITO ATASKAITA

VALSTYBĖS INVESTICIJŲ, PASKIRSTYTŲ 2004–2006 M. PROGRAMOJE, PANAUDOJIMAS 2004 METAIS

**2005 m. liepos mėn. 1 d. Nr. 2030-4-80
Vilnius**

IŽANGA

Nuolatinis žiniasklaidos dėmesys valstybės investicijoms, daug prieštarų diskusijų ir Seime, ir visuomenėje (žiniasklaidoje), paskatino Valstybės kontrolę domėtis Valstybės investicijų programos lėšų paskirstymu ir panaudojimu.

Auditas pradėtas siekiant įvertinti Valstybės investicijų programoje numatytų lėšų panaudojimą, nustatyti aktualias bei reikšmingas problemas, taip pat pateikti išvadas ir rekomendacijas nustatytoms problemoms išspręsti.

Šioje ataskaitoje pateikiami galutiniai ir apibendrinti audito rezultatai, kurie gauti auditą atlikus ne tik Lietuvos Respublikos finansų ministerijoje, vykdam Valstybės kontrolės 2005-03-07 pavedimą Nr. 2030-4, bet ir kitose įstaigose: Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijoje (2005-03-07 pavedimas Nr. 2030-5), Kauno miesto savivaldybės administracijoje (2005-03-14 pavedimas Nr. 2030-10), VšĮ Sveikatos apsaugos projekto koordinavimo biure (2005-03-22 pavedimas Nr. 2030-12), VšĮ Vilniaus universiteto ligoninės Žalgirio klinikoje (2005-04-04 pavedimas Nr. 2030-30P-13) ir VšĮ S. Dariaus ir S. Girėno sporto centre (2005-03-07 pavedimas Nr. 2030-6).

AUDITO SUBJEKTO VEIKLOS APLINKA

Audito subjektas – Lietuvos Respublikos finansų ministerija (kodas – 8860165). Lietuvos Respublikos finansų ministerija (toliau tekste – Finansų ministerija) yra Lietuvos Respublikos vykdomosios valdžios institucija. Finansų ministerija vykdo įstatymų ir kitų teisės aktų jai pavestos finansų srities valstybės valdymo funkcijas ir įgyvendina šioje srityje valstybės politiką.

Finansų ministerija savo veikloje vadovaujasi Lietuvos Respublikos Konstitucija, įstatymais, kitais Lietuvos Respublikos Seimo priimtais teisės aktais, Lietuvos Respublikos tarptautinėmis sutartimis, Respublikos Prezidento dekretais, Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimais, Ministro Pirmininko potvarkiais ir Finansų ministerijos nuostatais (patvirtinti Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1998-09-08 nutarimu Nr. 1088 su vėlesniais pakeitimais ir papildymais).

Vienas iš svarbiausių Finansų ministerijos uždavinių yra įgyvendinti valstybės politiką įstatymų ir kitų teisės aktų jai pavestose finansų srityje, kuri apima valstybės investicijas.

Finansų ministerija, vykdydama jai pavestus uždavinius:

- nagrinėja ir įvertina, remdamasi valstybės ir savivaldybių institucijų, įstaigų pateiktais pasiūlymais, valstybės investicijų projektus;
- rengia Valstybės investicijų programą;
- nagrinėja, remdamasi valstybės ir savivaldybių institucijų, įstaigų pateiktais pasiūlymais, prašymus dėl papildomų lėšų valstybės investicijoms skyrimo.

Finansų ministerija, įgyvendindama jai pavestus uždavinius, turi teisę gauti iš valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų duomenis, kurių reikia Valstybės investicijų programos projektui rengti.

Finansų ministerijai vadovauja ministras, kurį pagal Lietuvos Respublikos Konstituciją skiria pareigoms ir atleidžia iš pareigų Respublikos Prezidentas Lietuvos Respublikos Ministro Pirmininko teikimu. Audituojamuoju laikotarpiu iki 2004-04-30 Finansų ministerijai vadovavo Lietuvos Respublikos finansų ministrė Dalia Grybauskaitė, vėliau, iki 2005-05-13, – Lietuvos Respublikos finansų ministras Algirdas Butkevičius ir nuo 2005-05-14 – Lietuvos Respublikos finansų ministras Zigmantas Balčytis.

Finansų ministerija turi savo administraciją, kurią sudaro departamentai, skyriai ir kiti padaliniai. Administracijai vadovauja ministerijos valstybės sekretorius – karjeros valstybės tarnautojas, pavaldus ministrui. Audituojamu laikotarpiu Finansų ministerijos administracijai vadovavo ministerijos valstybės sekretorius Giedrius Rimša.

Investicijų skyrius yra Finansų ministerijos Biudžeto departamento struktūrinis padalinys. Vieni iš svarbiausių Investicijų skyriaus uždavinių:

- rengti Valstybės investicijų programą;
- metodiškai vadovauti valstybės kapitalo investicijų planavimo ir naudojimo klausimais;
- dalyvauti formuojant valstybės kapitalo investicijų bei biudžeto politiką, įgalinančią kuo racionaliau panaudoti valstybės lėšas kapitalo investicijoms;
- dalyvauti rengiant Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto projektą ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių projektus (kapitalo investicijų dalį).

Finansų ministerija yra juridinis asmuo, biudžetinė įstaiga, finansuojama iš Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto. Finansų ministerijos buveinės adresas – J.Tumo-Vaižganto g. 8a/2, LT-01512 Vilnius.

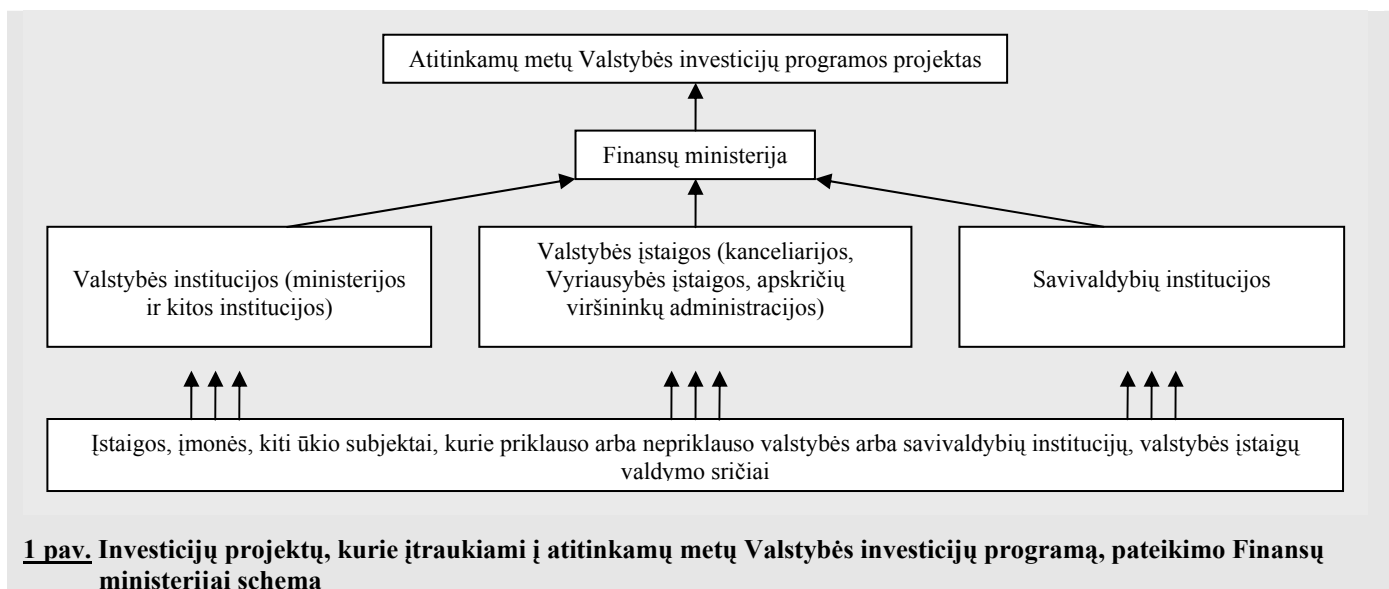
AUDITO PROCESAS

Valstybės kontrolė nuo 2005-01-20 iki 2005-03-04 Finansų ministerijoje atliko išankstinį tyrimą, kurio tikslas – Valstybės investicijų, paskirstytų 2004–2006 m. programoje, panaudojimas 2004 metais. Išankstinio tyrimo metu buvo nustatyti trūkumai, problemos, neatitikimai rengiant ir pateikiant investicinius projektus Finansų ministerijai. Iš nagrinėtų investicijų projektų buvo pasirinkti, Valstybės kontrolės nuomone, vieni iš problematiškiausių ir aktualiausių:

- Lietuvos sveikatos projekto įgyvendinimas;
- Burnos sveikatos programos įgyvendinimas;
- Kauno Dariaus ir Girėno stadiono atsarginės aikštės kapitalinis remontas.

Išankstinio tyrimo metu buvo pastebėta, kad daugumos investicijų projektų įgyvendinimas užtrunka 1–3 metus, tačiau yra projektų, kurių įgyvendinimas trunka 5–18 metų, todėl buvo daryta prielaida, kad dalis šių projektų nerezultatyvūs, jiems skirtos lėšos panaudojamos neefektyviai.

Šio audito metu buvo nagrinėjami išankstinio tyrimo metu pasirinkti investicijų projektai ir projektai, kurių įgyvendinimas trunka ilgiau negu 10 metų. Investicijų projektų, kurie įtraukiami į atitinkamų metų Valstybės investicijų programą, pateikimo Finansų ministerijai eiga pavaizduota toliau esančioje schemoje (1 pav.). Atliekant auditą buvo apimtos visos grandys, nuo žemiausios – įstaigos, įmonės, kitų ūkio subjektų, kurie priklauso arba nepriklauso valstybės arba savivaldybių institucijų, valstybės įstaigų valdymo sričiai, iki aukščiausios – Finansų ministerijos.

Audito objektas – valstybės investicijų, paskirstytų 2004–2006 m. programoje, panaudojimas 2004 metais.

Audito tikslas – valstybės investicijų, paskirstytų 2004–2006 m. programoje, panaudojimo 2004 metais vertinimas. Auditas pradėtas 2005-03-07, baigtas 2005-07-01. Auditą atliko vyriausiasis

valstybinis auditorius V. Cibas (grupės vadovas), valstybinė auditorė L. Bužinskienė ir valstybinis auditorius D. Tartėnas. Audituojamas laikotarpis – 2004 m., esant būtinybei – 2000–2005 m.

Audito metu duomenys buvo renkami:

- nagrinėjant teisės aktus;
- nagrinėjant Finansų ministerijos dokumentus;
- kalbantis su Finansų ministerijos darbuotojais;
- pateikiant klausimynus Finansų ministerijos darbuotojams;
- remiantis valstybinio audito rezultatais, kurie gauti atlikus valstybinius auditus Sveikatos apsaugos ministerijoje ir jos įsteigtose viešosiose įstaigose (VŠĮ Sveikatos apsaugos projekto koordinavimo biure ir VŠĮ Vilniaus universiteto ligoninės Žalgirio klinikoje), Kauno miesto savivaldybės administracijoje ir jos įsteigtoje VŠĮ S. Dariaus ir S. Girėno sporto centre;
- pateikiant klausimynus Kupiškio pensionatui ir Žemaitijos nacionalinio parko direkcijai bei vietoje apžiūrint jų įgyvendinamus investicijų projektus;
- pateikiant klausimyną Kūno kultūros ir sporto departamentui prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės.

Audito įrodymai gauti taikant skaičiavimo, tikrinimo (dokumentinio), stebėjimo, apklausos ir analitinės procedūras.

Audito metu vertinimo kriterijais buvo laikomi šių teisės aktų reikalavimai:

- Lietuvos Respublikos investicijų įstatymas (1999-07-07 Nr. VIII-1312);
- Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002-06-06 nutarimas Nr. 827 „Dėl Strateginio planavimo metodikos patvirtinimo“;
- Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001-04-26 nutarimas Nr. 478 „Dėl Valstybės lėšų, skirtų valstybės kapitalo investicijoms, planavimo, tikslinimo, naudojimo, apskaitos ir kontrolės tvarkos patvirtinimo“;
- Finansų ministro 2001-07-04 įsakymas Nr. 201 „Dėl Valstybės kapitalo investicijų planavimo metodikos patvirtinimo“;
- Kiti teisės aktai.

Finansų ministerijos Vidaus audito skyrius Investicijų skyriuje ir Valstybės investicijų programos vidaus audito 2003–2004 m. neatliko. 2005 m. Investicijų skyriuje ir Valstybės investicijų programos vidaus audito atlikimas nenumatytas.

Finansų ministerijos finansinį auditą atlieka Valstybės kontrolės Finansinio audito 1-as departamentas. Valstybės kontrolė 2005-04-28 valstybinio audito išvadoje Nr. S-(1010-1.10.1)-762, pateikė besąlyginę nuomonę apie Finansų ministerijos 2004 m. finansines ataskaitas.

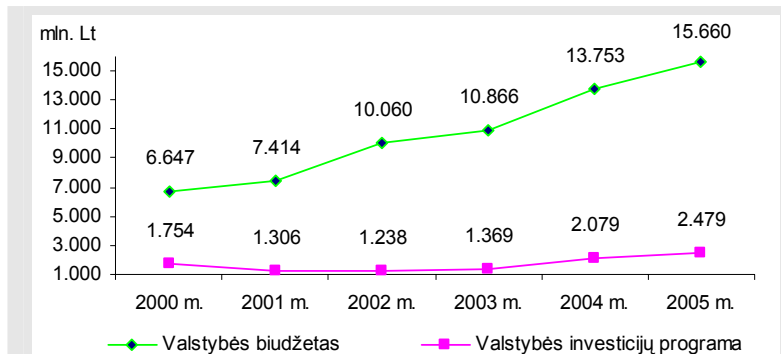
Atliekant auditą, renkant audito įrodymus buvo laikomasi nuostatos, kad Finansų ministerijos pateikti dokumentai ir jų kopijos teisingai atspindi Finansų ministerijos finansinę būklę ir veiklos rezultatus, o vidaus kontrolės rizika normali.

AUDITO DARBO REZULTATAI

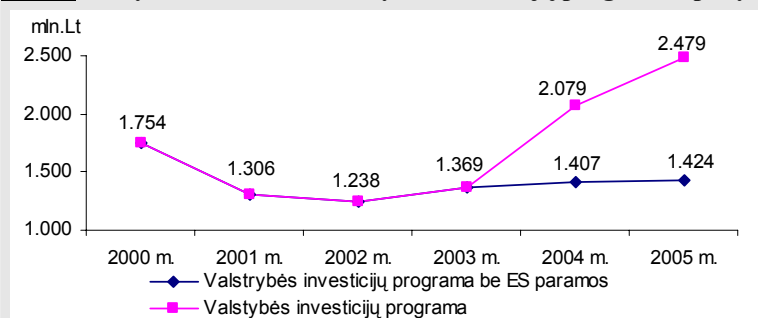
1. Valstybės investicijų programos finansavimo pokyčiai

Lietuvos Respublikos Vyriausybė 2000-10-30 nutarimu Nr. 1304 Finansų ministerijai pavedė iki 2001-01-01 perimti iš Ūkio ministerijos valstybės kapitalo investicijų planavimo funkciją. Planuoti valstybės kapitalo investicijas Finansų ministerija pradėjo nuo 2001 m. rengdama Valstybės investicijų 2002–2004 m. programą.

Valstybės investicijų programa finansuojama iš Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto, įskaitant nuo 2004 m. teikiamą ES paramą, privatizavimo fondo, paskolų valstybės vardu ir paskolų su valstybės garantija. Kaip kito 2000–2005 m. Valstybės biudžeto asignavimai ir Valstybės investicijų programai numatytos lėšos, matyti 2 pav. 2000–2005 m. laikotarpiu Valstybės biudžeto asignavimai kilo gana sparčiai, tuo tarpu Valstybės investicijų programai skiriamos lėšos beveik nekito ir netgi mažėjo. Situaciją pakeitė ES teikiama parama, tą iliustruoja 3 pav. pateiktas grafikas, kuriame matyti, kad Valstybės investicijų programai 2004–2005 m. numatytų lėšų sumą ženkliai pakėlė ES teikiama parama.

2 pav. Valstybės biudžeto ir Valstybės investicijų programos pokyčiai¹

3 pav. Valstybės investicijų programa ir ES teikiama parama²

Išvada. Valstybės investicijų 2004–2006 m. programai numatytų lėšų ženklų padidėjimą nulėmė ES teikiama parama.

¹ Parengta pagal Lietuvos Respublikos 2000-2005 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymus ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimus: 2000 m. vasario 21 d. Nr. 181, 2001 m. kovo 30 d. Nr. 359, 2002 m. kovo 5 d. Nr. 317, 2003 m. sausio 29 d. Nr. 131, 2004 m. vasario 9 d. Nr. 140 ir 2005 m. vasario 18 d. Nr. 192

² Parengta pagal Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimus: 2000 m. vasario 21 d. Nr. 181, 2001 m. kovo 30 d. Nr. 359, 2002 m. kovo 5 d. Nr. 317, 2003 m. sausio 29 d. Nr. 131, 2004 m. vasario 9 d. Nr. 140 ir 2005 m. vasario 18 d. Nr. 192

2. Valstybės investicijų 2004–2006 m. programa ir lėšos, paskirstytos 2004 m.

Lietuvos Respublikos 2004 m. valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymo (2003 m. gruodžio 11 d. Nr. IX-1884) 17 straipsniu buvo patvirtinta Valstybės investicijų 2004–2006 m. programa. Minėtu įstatymu Valstybės investicijų 2004–2006 m. programa patvirtinta pagal investavimo sritis, nurodant finansavimo šaltinį.

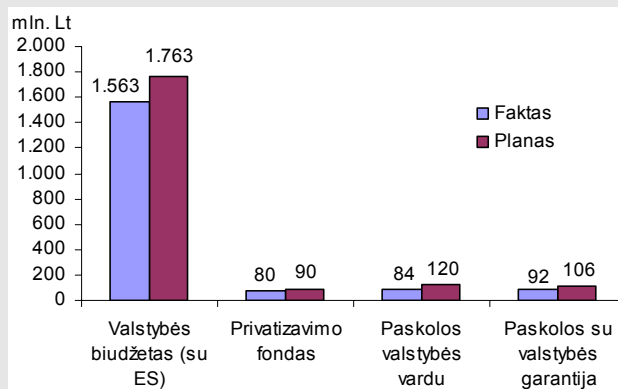
Lietuvos Respublikos Vyriausybė 2004-02-09 nutarimu Nr. 140 „Dėl Valstybės investicijų 2004–2006 m. programoje numatytų 2004 m. kapitalo investicijų paskirstymo pagal asignavimų valdytojus ir investicijų projektus“ paskirstė Valstybės investicijų 2004–2006 m. programoje numatytas 2004 m. kapitalo investicijas – 2 078 648 tūkst. Lt, pagal asignavimų valdytojus ir investicijų projektus.

2.1 2004 m. finansuojamų investicijų projektų trukmės ir finansavimo analizė

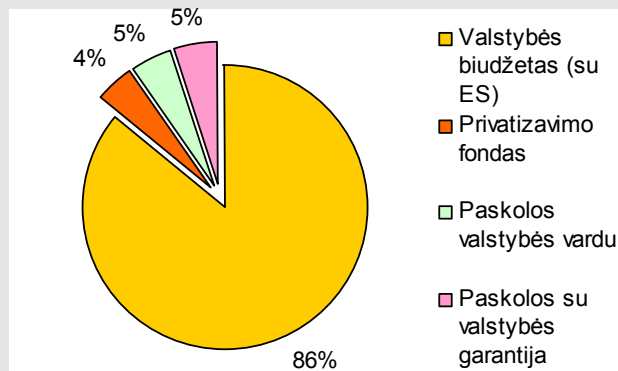
Minėtu Vyriausybės nutarimu 2004 m. numatyta, kad valstybės kapitalo investicijos – 2 078 648 tūkst. Lt, bus paskirstytos 974 investicijų projektams. Faktiškai 2004 m. valstybės kapitalo investicijoms skirta – 1 818 254 tūkst. Lt lėšų (tai sudaro 87 % numatytos sumos), 974 investicijų projektams finansuoti (žr. 4 pav.).

Atlikus Valstybės investicijų 2004–2006 m. programos 2004 m. lėšų analizę pagal finansavimo šaltinius, nustatyta, kad didžioji dalis (86 %) Valstybės investicijų 2004–2006 programos 2004 m. lėšų buvo skirtos iš valstybės biudžeto, įskaitant ES paramą (žr. 4 ir 5 pav.).

Atliekant investicijų projektų analizę ir vertinant kokią dalį sudaro nauji investicijų projektai, nustatyta, kad didžiąją dalį (70 %) visų investicijų projektų skaičiaus sudaro nauji projektai, t.y. pradėti vykdyti 2003–2004 m. (žr. 6 pav.).

4 pav. Valstybės investicijų 2004–2006 m. programos 2004 m. planuotos ir faktiškai skirtos lėšos pagal finansavimo šaltinius

5 pav. Valstybės investicijų 2004–2006 m. programos 2004 m. faktiškai skirtos lėšos pagal finansavimo šaltinius

Panašius rezultatus galima pastebėti atlikus naujų investicijų projektų vertinimą pinigine išraiška – 56 % visų 2004 m. numatomų lėšų tenka 2003–2004 m. pradėtiems investicijų projektams (žr. 7 pav.).

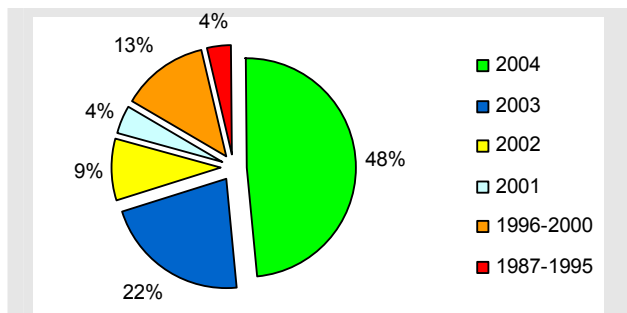
Atliekant investicijų projektų analizę ir vertinant, ar ilgai užtrunka investicijų projektų įgyvendinimas, nustatyta, kad 416 investicijų projektai (arba 43 % visų projektų) baigti 2004 m. Šiems investicijų projektams faktiškai skirta 434 890 tūkst. Lt, arba 24 % visų 2004 m. investicijų projektams skirtų lėšų. Sąlyginai didelis baigtų investicijų projektų skaičius (43 % visų 2004 m. finansuojamų investicijų projektų) ir sąlyginai maža (24 %) šiems investiciniams projektams skirtų lėšų suma yra todėl, kad nemaža dalis šių investicijų projektų skirti įsigyti ilgalaikiam turtui, o tai paprastai trunka iki vienerių metų.

Atlikus 2003–2005 m. finansuojamų investicijų projektų analizę nustatyta, kad kasmet buvo pradedama daug naujų investicijų projektų (32–49 % visų atitinkamų metų investicijų projektų skaičiaus), kurių dauguma užbaigiama per 1–3 metus, t.y. galima teigti, kad daugumos investicijų projektų įgyvendinimo trukmė yra 1–3 metai. Analogišką išvadą galima daryti ir dėl investicijų projektų finansavimo – didžioji atitinkamais metais numatytų lėšų dalis (61–74 % visų atitinkamų metų Valstybės investicijų programos lėšų) tenka investicijų projektams, kurie įgyvendinami paskutinius 3 metus. Taip pat buvo pastebėta, kad investicijų projektai, įgyvendinami nuo 1995 m. ir anksčiau, atitinkamų metų Valstybės investicijų programose sudaro 4–5 % visų investicijų projektų (žiūrėti 1 priedą).

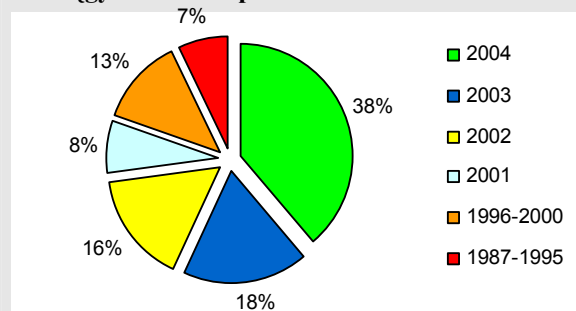
Investicijų projektų, įgyvendinamų nuo 1995 m. ir anksčiau, detalesnė analizė ir vertinimas pateikiamas šios ataskaitos 3 dalyje.

Išvados:

1. Dauguma (70–80 %) investicijų projektų įgyvendinama per 1–3 metus, šiems investicijų projektams skiriama didžioji dalis atitinkamų metų Valstybės investicijų programos lėšų (pvz. 72 % 2004 m. skiriamų lėšų).
2. Didžioji dalis (86 %) Valstybės investicijų 2004–2006 m. programos 2004 m. lėšų buvo skirtos iš valstybės biudžeto, įskaitant ES paramą.

6 pav. 2004 m. finansuojamų investicijų projektų įgyvendinimo pradžia

7 pav. 2004 m. finansuojamų investicijų projektų įgyvendinimo pradžia ir skiriamų lėšų procentinė dalis

2.2 2004 m. finansuojamų investicijų projektų atitikimas nustatytiems reikalavimams

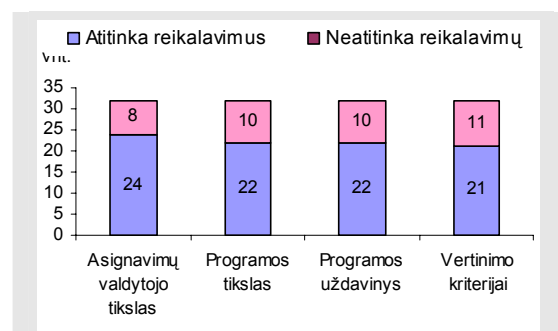
Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001-04-26 nutarimu Nr. 478 patvirtintos „Valstybės lėšų, skirtų valstybės kapitalo investicijoms, planavimo, tikslinimo, naudojimo, apskaitos ir kontrolės tvarkos“ 7 punktas numato, kad Valstybės kapitalo investicijų planavimo metodiką, kurioje nurodomi vertinimo ir atrinkimo kriterijai, kiti reikalavimai investicijų projektams, kurie gali būti įtraukti į atitinkamų metų Valstybės investicijų programą, rengia ir tvirtina Finansų ministerija. Pagal minėtos tvarkos 13 punktą, į Valstybės investicijų programą gali būti įtraukiami investicijų projektai, kurie atitinka šios tvarkos 2 punkto nuostatas ir Finansų ministerijos valstybės kapitalo investicijų planavimo metodikoje nustatytus reikalavimus. Todėl Finansų ministro 2001-07-04 įsakymu Nr. 201 patvirtinta „Valstybės kapitalo investicijų planavimo metodika“ yra privaloma visoms įstaigoms, rengiančioms ir teikiančioms investicijų projektus Finansų ministerijai.

Audito metu, pagal auditorių nusistatytus kriterijus (2004 m. planuojami baigti investicijų projektai, auditorių profesinė patirtis, informacija gauta pokalbio metu su Investicijų skyriaus darbuotojais, investicijų projektui numatyta skirti lėšų suma), pasirinkti 32 investicijų projektai (t.y. 3 % visų 2004 m. finansuojamų investicijų projektų skaičiaus) detalesniam nagrinėjimui.

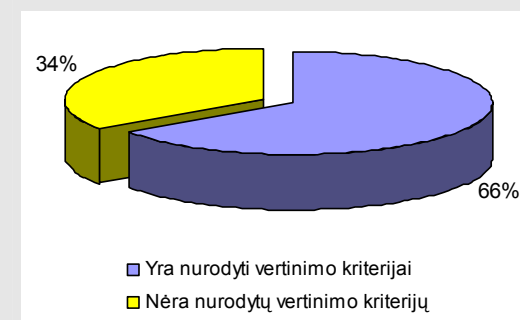
Atliekant pasirinktų investicijų projektų vertinimus buvo pastebėta, kad dalyje investicijų projektų charakteristikų nėra nurodytas asignavimų valdytojo tikslas, programos tikslas ir uždavinys, vertinimo kriterijai. 66 % nagrinėtų investicijų projektų turėjo nurodytus vertinimo kriterijus (vienas investicijų projektas vidutiniškai 2,7 kriterijaus). Valstybės kontrolės nuomone, investicijų projektai, neatitinkantys reikalavimų, apsunkina Valstybės investicijų programos planavimą ir jos sudarymą bei investicijų projektų įgyvendinimo efektyvumo ir rezultatyvumo vertinimą. (žr. 8 ir 9 pav.).

Išvados:

1. Finansų ministerija įtraukė į Valstybės investicijų 2004–2006 m. programą investicijų projektus, kurie neatitinka Vyriausybės 2001-04-26 nutarimu Nr. 478 patvirtintos tvarkos ir Finansų ministro 2001-07-04 įsakymu Nr. 201 patvirtintos metodikos nuostatų.
2. Finansų ministerija, vadovaudamasi Vyriausybės 2001-04-26 nutarimu Nr. 478 patvirtintos tvarkos 7, 13 punktais ir Finansų ministro 2001-07-04 įsakymu Nr. 201 patvirtintos metodikos

8 pav. Atsirinktų investicijų projektų atitikimas reikalavimams

9 pav. Vertinimo kriterijai pasirinktuose investicijų projektuose

20-22 punktais, turėjo nesiūlyti įtraukti teikiamų investicijų projektų, neatitinkančių minėtos tvarkos ir metodikos reikalavimų, į atitinkamų metų Valstybės investicijų programos projektą.

3. Finansų ministerijai teikiami investicijų projektai, neatitinkantys Vyriausybės 2001-04-26 nutarimu Nr. 478 patvirtintos tvarkos ir Finansų ministro 2001-07-04 įsakymu Nr. 201 patvirtintos metodikos nuostatų, apsunkina Valstybės investicijų programos planavimą ir sudarymą bei investicijų projektų įgyvendinimo efektyvumo ir rezultatyvumo vertinimą.

3. Investicijų projektai, kurių įgyvendinimas trunka ilgiau negu 10 metų

Atliekant auditą atkreiptas dėmesys į investicijų projektus, kurių įgyvendinimas trunka ilgiau negu 10 metų, t.y. investicijų projektai pradėti įgyvendinti 1987–1995 m. Tokie investicijų projektai sudarė 4 % (36 investicijų projektai) visų 2004 m. finansuojamų investicijų projektų, jiems finansuoti faktiškai skirta 144,8 mln. Lt (žr. 10 ir 11 pav. ir 1 priedą).

31 iš 36 investicinių projektų yra susijęs su statybomis, 2 – su informacinių technologijų sukūrimu ir plėtra, 1 – su politinių kalinių ir tremtinių bei jų šeimų sugrįžimu į Lietuvą bei jų aprūpinimu, 1 – su valstybinių parkų ir draustinių tvarkymo planų rengimu, 1 – su ilgalaikio turto įsigijimu. Įgyvendinant šiuos investicijų projektus, iki 2003-12-31 panaudota 630 711,6 tūkst. Lt, tai sudaro 56 % bendros minėtų projektų vertės. Audito metu

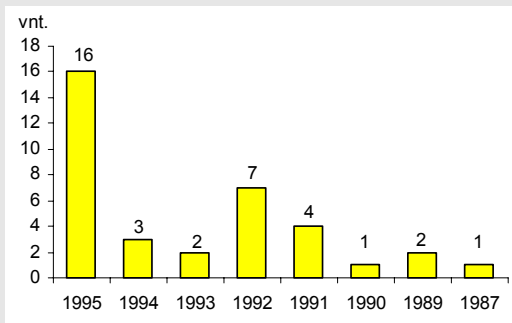
nustatyta, kad senesnių kaip 10 metų investicijų projektų planuojama vidutinė įgyvendinimo trukmė – 13,6 metų (projektų, susijusių su statybomis, planuojama vidutinė įgyvendinimo trukmė – 13,7 metų).

Audito metu nustatyta, kad iš 36 investicijų projektų šiuo metu (iki 2005-06-08) yra įgyvendinti 10 projektų, kurių įgyvendinimas vidutiniškai truko 12,6 metų.

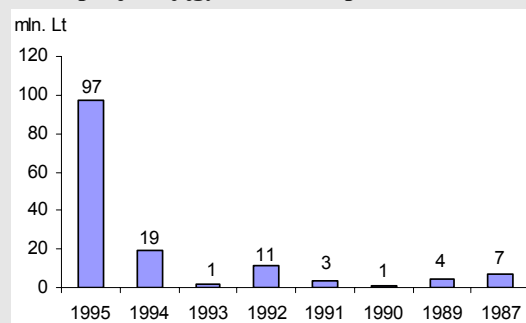
Likusių 26 nebaigtų įgyvendinti investicijų projektų planuojama vidutinė įgyvendinimo trukmė – 14 metų. Nuo šių investicijų projektų įgyvendinimo pradžios iki 2004-12-31 panaudota 666 472,7 tūkst. Lt (arba 60 % bendros 26 projektų vertės).

Pateikiame du labiau išsiskiriančius pavyzdžius iš 26 nebaigtų įgyvendinti investicijų projektų:

- Kultūros ministerijos nuo 1995 m. įgyvendinamam investicijų projektui „Šiaulių „Aušros“ muziejaus Ch. Frenkelio rūmų rekonstravimas“ iki 2003-12-31 skirta mažiausiai lėšų – 7 % bendros projekto

10 pav. Senesnių kaip 10 metų investicijų projektų įgyvendinimo pradžia

11 pav. Senesnių kaip 10 metų investicijų projektų faktiškas finansavimas

vertės (185 tūkst. Lt). Per 2004 m. skirta 22 % bendros projekto vertės (550 tūkst. Lt). Ši investicijų projektą planuojama baigti 2005 m.

- Sveikatos apsaugos ministerijos įgyvendinamas investicijų projektas „Kauno medicinos universiteto klinikų kardiologijos korpuso statyba ir įrengimas“ yra ilgiausiai įgyvendinamas. Šio investicijų projekto įgyvendinimo pradžia – 1987 m., planuojama pabaiga – 2007 m. Audito metu nustatyta, kad iki 2004-12-31 šiam projektui panaudota 32 000 tūkst. Lt, tai sudaro 40 % bendros projekto vertės.

Audito metu nustatyta, kad keli investicijų projektai įgyvendinami daugiau kaip dešimt metų dėl išskirtinių priežasčių, kurios pateisina tokią ilgą projektų įgyvendinimo trukmę. Pavyzdžiui:

- Investicijų projektas „Valdovų rūmų atstatymas“, tikslas – atstatyti valdovų rūmus. Nors šis investicijų projektas pradėtas įgyvendinti 1994 m., bet dėl vykusių sudėtingų archeologinių kasinėjimų jo įgyvendinimo pabaiga numatyta 2009 m.
- Investicijų projektas „Politinių kalinių ir tremtinių bei jų šeimų sugrįžimo į Lietuvą ir jų aprūpinimo programos įgyvendinimas“, tikslas – aprūpinti sugrįžtančius į Lietuvą politinius kalinius ir tremtinius bei jų šeimas gyvenamuoju plotu. Šis projektas pradėtas įgyvendinti 1992 m. Nėra tiksliai žinoma kada ir kiek politinių kalinių ir tremtinių grįš, todėl sunku nustatyti jo trukmę.

Auditorių nuomone, nagrinėtų investicijų projektų viena iš pagrindinių užsitęsimo priežasčių – vienu investiciniu projektu siekiama įgyvendinti kuo daugiau uždavinių, apimant dideles darbų apimtis ir įvairias sritis. Rengiant tokius investicijų projektus tinkamai neįvertinamos finansavimo galimybės. Pavyzdžiui:

- Investicijų projektas „Žemaitijos nacionalinio parko Platelių dvaro sodybos rekonstravimas“. Investicijų projekto įgyvendinimo pradžia 1992 m., numatoma trukmė – 14 metų. Audito metu nustatyta, kad Platelių dvaro sodybą sudaro keletas statinių: svirnas³, jauja⁴, daržovių rūsys, ledainė, pagrindinis pastatas (rūmai), arklidės, žemė ir tvenkiniai. Norint įgyvendinti investicijų projektą, reikia baigti rekonstrukciją svirne, jaujoje ir daržovių rūsyje, nutiesti inžinerinius tinklus, paruošti projektus ir rekonstruoti dvaro arklides, atstatyti dvaro rūmus ir ledainę. Audito metu, nuvykus ir įvertinus investicijų projekto įgyvendinimą, vietoje nustatyta, kad iš norimų atstatyti dvaro rūmų ir ledainės išlikę tik dalis pamatų. O už skirtas lėšas (iki 2004-12-31 1 775 tūkst. Lt) rekonstruoti 2 tvenkiniai, tvora, likviduota jaujos avarinė būklė, iš dalies sutvarkyti parko takai, beveik baigtas rekonstruoti svirnas, parengti projektai.

Kaip buvo minėta, investicijų projektų, susijusių su statybomis, planuojama vidutinė trukmė – 13,7 metų. Auditorių nuomone, investicijų projektų, susijusių su statyba, viena iš pagrindinių užsitęsimo

³ Svirnas – trobesys, kur laikomi grūdai. Lietuvių kalbos institutas. Dabartinis lietuvių kalbos žodynas. IV leidimas. Vilnius, 2000. psl. 796.

⁴ Jauja – pastatas linams arba javams džiovinti ir minti. Lietuvių kalbos institutas. Dabartinis lietuvių kalbos žodynas. IV leidimas. Vilnius, 2000. psl. 266.

priežasčių – didelės statybos darbų apimtys, darbai nesuskaidomi į atskirus etapus ar objektus, neįvertinamos finansavimo galimybės. Pavyzdžiui:

- Investicijų projektas „Kupiškio pensiono valgyklos su valymo įrengimais statyba“ pradėtas 1991 m. Audito metu nustatyta, kad 1991 m buvo numatyta pastatyti Kupiškyje gydomojo tipo 300 vietų internatą-pensionatą. 1994 m. buvo gautas nurodymas iš Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos sustabdyti pensionatų naujų pastatų statybas ir rekonstrukcijos darbus, kol bus išspręstas finansavimo klausimas. 2001 m. Finansų ministerijai teiktas tęstinis tikslintas siauresnės apimties investicijų projektas „Kupiškio pensiono valgyklos su valymo įrengimais statyba“.

Auditorių nuomone, dalis lėšų, panaudotų investicijų projektams, susijusiems su statyba, panaudotos neefektyviai ir nerezultatyviai, pavyzdžiui:

- Atnaujinus sustabdytas statybas, pagal investicijų projektą „Kupiškio pensiono valgyklos su valymo įrengimais statyba“, vieni iš pirmųjų valgyklos statybos darbų buvo projekto koregavimo ir pradėtos statybos atstatymo ir ardymo darbai. 1995 m. sustabdžius pradėtus statybos darbus, pradėto statinio korpusai nebuvo užkonservuoti, todėl bėgant laikui dėl šalčio, drėgmės ir kitų (korozija, augmenija) statyboms įtakos turinčių veiksnių atsirado defektų. Siekiant atnaujinti statybas atsirado papildomų darbų, kurių neatlikus toliau statyti negalima. Šalinant atsiradusius defektus ardymo-atstatymo darbams pagal sudarytą lokalinę sąmatą reikėjo 120 tūkst. Lt.

Apžiūrėjus kitus 1991 m. pradėtus statyti korpusus nustatyta, kad laiko, šalčio ir drėgmės paveikti statiniai yra avarinės būklės. Stogu uždengto korpuso (miegamasis korpusas „A“) sienos įtrūkusios, mūras vietomis suiręs, ne visiškai įrengtas stogas, nėra langų ir durų. Šis korpusas sujungtas su jau pastatytu ir veikiančiu kitu korpusu (valgyklos, socialinio darbo ir medicinos padalinio korpusas „E“) todėl, siekiant išvengti žalos, jau baigiam korpusui „E“ ir korpuso „A“ užbaigimui bus reikalingos papildomos lėšos, kad būtų pašalinti nurodyti defektai. Šalia minėtų korpusų yra išlikę kitų korpusų („B“ ir „C“) apirę pamatai, kurie apaugę medeliais ir kita augmenija, pradėję irti. Šių pamatų išmontavimui taip pat bus reikalingos papildomos lėšos (žr. nuotraukas 12 ir 13 pav.).

12 pav. Nebaigtas statyti miegamasis korpusas „A“

13 pav. Korpusų „B“ ir „C“ apirę pamatai

Išvados:

1. *Ilga investicijų projektų įgyvendinimo trukmė (ypač susijusių su statybomis) sudaro sąlygas neefektyviam lėšų naudojimui.*
2. *Rengiant investicijų projektus (kurių įgyvendinimo pradžia 1987–1995 m.), vienu investiciniu projektu buvo siekiama įgyvendinti kuo daugiau uždavinių, apimant dideles darbų apimtis bei įvairias sritis. Rengiant tokius investicijų projektus tinkamai neįvertintos finansavimo galimybės.*
3. *Pastebima tendencija, kad investicijų projektų, įgyvendinamų nuo 1987–1995 m., spartesnis užbaigimas prasidėjo nuo 2004 m., t.y. atsiradus ES paramai.*

Toliau pateikiamos ataskaitos dalys parengtos apibendrinus papildomų auditų, atliktų Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijoje, Kauno miesto savivaldybės administracijoje, VŠĮ „Sveikatos apsaugos projekto koordinavimo biure“, VŠĮ „Vilniaus universiteto ligoninės Žalgirio klinikoje“ ir VŠĮ „S. Dariaus ir S. Girėno sporto centre“, rezultatus.

4. Sveikatos apsaugos ministerijos teikiami investicijų projektai⁵

Sveikatos apsaugos ministerija, teikdama investicijų projektus Finansų ministerijai neatsižvelgia į numatomą finansavimą ir nenustato investicijų projektams prioritetų, pvz.: Finansų ministerijai pateiktame pasiūlyme viršijamas 2005 m. numatytas asignavimų limitas; 2004 m. 50 investicijų projektų pateikti be prioritetų, galiausiai (po Finansų ministerijos, kartu su Sveikatos apsaugos ministerija, įvykdytos atrankos) į Valstybės investicijų 2004–2006 m. programą (2004 m. finansavimui) įtrauktas 41 investicijų projektas. Mūsų nuomone, Sveikatos apsaugos ministerija netinkamai vykdo pirminės investicijų projektų atrankos, neįvertina, ar pateikta medžiaga atitinka Finansų ministro 2001-07-04 įsakymu Nr. 201 patvirtinto metodikos reikalavimus, nenustato investicijų projektų įgyvendinimo prioritetų, neapibendrina gautos medžiagos ir tai apsunkina valstybės investicijoms skiriamas lėšas panaudoti efektyviai ir rezultatyviai (Finansų ministro 2001-07-04 įsakymu Nr. 201 patvirtintos metodikos 16 punkto reikalavimas).

Audito metu nustatyta, kad ne visi Sveikatos apsaugos ministerijos investicijų projektai atitinka Finansų ministro patvirtintos metodikos reikalavimus, pvz., investicijų projekto charakteristikose nenurodytas asignavimo valdytojo tikslas, biudžeto programos pavadinimas, tikslas ir uždavinys, investicijų projekto vertinimo kriterijai, nenurodyti investicijų projektą rengę asmenys ir jų koordinatės. Sveikatos apsaugos ministerija teikia investicijų programas, o ne investicijų projektus (priemonės), nors investicijų projektai turi būti pateikiami kaip biudžeto (investicijų) programos priemonės. Be to, Sveikatos apsaugos ministerija nustatytu laiku nepateikia investicijų projektų Finansų ministerijai.

Sveikatos apsaugos ministerija, įgyvendindama investicijų projektus, keičia jų prioritetus, pvz.: investicijų projekto „Burnos sveikatos programos įgyvendinimo“ 2004 m. prioritetas nenurodytas, 2003 m. – 19 prioritetas vėliau pakeistas į 18 prioritetą, be to, Sveikatos apsaugos ministerija siūlo įtraukti ir finansuoti naujus investicijų projektus, nors yra daug nebaigtų vykdyti investicijų projektų, o būtent nebaigtiems investicijų projektams turėtų būti teikiamas vienas aukštesnių prioritetų (Finansų ministro 2001-07-04 įsakymu Nr. 201 patvirtintos metodikos 23 punktas).

Audito metu pastebėta, kad ne visada laiku ir pagal nustatytus reikalavimus Sveikatos apsaugos ministerija pateikia informaciją apie valstybės lėšų naudojimą kapitalo investicijoms. Ši informacija turi būti pateikiama atsižvelgiant į Vyriausybės 2001-04-26 nutarime Nr. 478 nustatytus reikalavimus ir atitikti Statistikos departamento patvirtintos (2004 m. sausio 6 d. įsakymu Nr. DĮ-3) ir su Finansų ministerija suderintos (2003 m. kovo 7 d. raštu Nr. 2.37-05-0302601) formos „Informacija apie valstybės lėšų, skirtų kapitalo investicijoms 2004 m., naudojimą“ nustatytus reikalavimus.

Mūsų nuomone, Sveikatos apsaugos ministerijos teikiami investicijų projektai, neatitinkantys tvarkos ir metodikos reikalavimų, apsunkina Valstybės investicijų programos planavimą ir jos sudarymą bei investicijų projektų įgyvendinimo efektyvumo ir rezultatyvumo vertinimą.

Dėl nustatytų veiklos trūkumų Sveikatos apsaugos ministerijai pateiktos išvados ir pasiūlyta imtis priemonių, kad būtų užtikrinta tinkama investicijų projektų atranka ir atsižvelgiama į numatomą finansavimą prieš juos pateikiant Finansų ministerijai, kad būtų parengti visi investicijų projektai su privalomais priedais, pagal Vyriausybės 2001-04-26 nutarimu Nr. 478 patvirtintą tvarką ir Finansų ministro 2001-07-04 įsakymu Nr. 201 patvirtintą metodiką bei pateikti Finansų ministerijai nustatyto laiku, kad laiku ir pagal nustatytus reikalavimus būtų pateikta informacija apie valstybės lėšų naudojimą kapitalo investicijoms už 2005 m.

4.1 Investicijų projektai „Lietuvos sveikatos projekto įgyvendinimas“ ir „Burnos sveikatos programos įgyvendinimas“

Vyriausybės 2004-02-09 nutarimu Nr. 140 Sveikatos apsaugos ministerijai, kaip asignavimų valdytojui, 2004 m. faktiškai skirta 26 878 tūkst. Lt įgyvendinti investicijų projektą „Lietuvos sveikatos projekto įgyvendinimas“ (8 901 tūkst. Lt iš valstybės biudžeto ir 17 977 tūkst. Lt iš paskolos valstybės vardu) ir 200 tūkst. Lt (iš valstybės biudžeto) įgyvendinti investicijų projektą „Burnos sveikatos programos įgyvendinimas“.

⁵ Ši ataskaitos dalis parengta apibendrinus audito, atlikto Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijoje (tekste – Sveikatos apsaugos ministerija), rezultatus. Visi minėto valstybinio audito rezultatai pateikti 2005 m. birželio 8 d. valstybinio audito ataskaitoje Nr. 2030-5-68.

4.1.1 Investicijų projektas „Lietuvos sveikatos projekto įgyvendinimas“

Investicijų projektas „Lietuvos sveikatos projekto įgyvendinimas“ (toliau tekste – Lietuvos sveikatos projektas) pradėtas vykdyti 2000 m., numatytas baigti 2006 m.

Lietuvos Respublikos Vyriausybės pasirašyta 2000-02-28 sutartimi dėl 21,24 mln. USD paskolos su Pasaulio Banku (Tarptautiniu rekonstrukcijos ir plėtros banku)⁶ (toliau tekste – 2000-02-28 Paskolos sutartis) sutarta, kad paskolos grąžinimą numatyta pradėti 2005-05-15 ir baigti 2016-11-15, o Lietuvos sveikatos projektą numatyta užbaigti iki 2004-06-30 (minimos sutarties 2 priedas), paskolos galiojimo terminas – 2004-09-30. Tačiau Lietuvos sveikatos projektas nebuvo baigtas numatytu laiku. Sveikatos apsaugos ministerija kreipėsi į Finansų ministeriją, o pastaroji į Pasaulio banką dėl Lietuvos sveikatos projekto terminų pratęsimo. Pasaulio Bankas atsiuntė patvirtinimo laišką (2004-08-30), kuriuo patvirtino, kad Lietuvos sveikatos projekto įgyvendinimo terminas pratęsiamas iki 2006-03-30.

Audito metu Sveikatos apsaugos ministerija ir VŠĮ „Sveikatos apsaugos projekto koordinavimo biuras“ (toliau tekste – PKB) nurodė pagrindinius Lietuvos sveikatos projekto įgyvendinimo sunkumus ir priežastis, jų nuomone, nulėmusius Lietuvos sveikatos projekto užsitęsimą ir nebaigimą sutartu laiku:

- Po savivaldybių ir Seimo rinkimų įvykusi valdžių kaita ir priimtų sprendimų tęstinumo neužtikrinimas.
- Dažna Sveikatos apsaugos ministrų ir Sveikatos apsaugos ministerijos vadovybės, kaita. Kiekvieno naujai pradėjusio dirbti ministro nuomonė keitėsi dėl Lietuvos sveikatos projekto plėtros prioritetinių krypčių.
- Dažniausia restruktūrizuojamos sveikatos priežiūros įstaigos priklausė savivaldybių pavaldumui, todėl buvo susiduriama su dideliu savivaldybių tarybų pasipriešinimu dėl konkrečių sveikatos priežiūros įstaigų pertvarkymo.
- Lietuvos sveikatos projekto įgyvendinimas buvo pratęstas iki 2006-03-30 dėl Sveikatos informacinių technologijų programos įgyvendinimo. Įvertinus Lietuvos sveikatos projekte numatytų lėšų dydį Sveikatos informacinių technologijų plėtros programai įgyvendinti, buvo padarytos išvados, kad jų neužtenka visiems poreikiams patenkinti bei visa apimančiai gerai funkcionuojančiai sveikatos informacinei sistemai sukurti. Dėl minėtų priežasčių tarp darbo grupės narių ir Sveikatos ministerijos vadovybės užsitęsė diskusijos dėl Lietuvos sveikatos projekto funkcionalumo bei apimties, racionaliausio turimų lėšų panaudojimo ir efektyviai veikiančio pilotinio „E – SVEIKATOS“ modelio sukūrimo. Dėl dažnos Sveikatos apsaugos ministrų ir Sveikatos apsaugos ministerijos vadovybės kaitos ir skirtingo jų požiūrio į Sveikatos informacinių technologijų programos tikslus ir uždavinius laiku nebuvo patvirtintos strateginės „E – SVEIKATOS“ plėtros kryptys, kurių pagrindu būtų rengiamas investicinis projektas.

Minėta 2000-02-28 Paskolos sutartimi sutarta, kad paskolos gavėjas sumoka bankui įsipareigojimo mokestį, skaičiuojamą nuo nepaimtos Paskolos pagrindinės sumos: i) 0,85 % per metus, ketverių metų laikotarpiu skaičiuojant nuo dienos, kurią šis mokestis pradeda kauptis; ir ii) 0,75 % per metus šiam laikotarpiui pasibaigus. Audito metu nustatyta, kad nuo Lietuvos sveikatos projekto pratęsimo, t.y. per laikotarpį nuo 2004-09-30 iki 2005-05-24, sumokėta 13 897 USD (arba 37 331 Lt) įsipareigojimo mokesčio. Kadangi Lietuvos sveikatos projektas vėlavo, tai per jo įgyvendinimo laikotarpį, iki planuotos jo pabaigos (2004-06-30), apytiksliais auditorių apskaičiavimais sumokėta apie 101 tūkst. USD (arba 356 tūkst. Lt) daugiau, negu būtų reikėję mokėti, jei Lietuvos sveikatos projektas būtų vykdytas laiku.

2000-02-28 Paskolos sutartimi taip pat sutarta, kad Paskolos gavėjas išlaiko PKB iki pat Lietuvos sveikatos projekto pabaigos ir užtikrina, kad PKB visada funkcionuotų pagal nustatytą techninę užduotį ir būtų aprūpintas reikiama darbuotojais ir ištekliais. Audito metu nustatyta, kad PKB dirba trys darbuotojai – direktorė, vyr. finansininkė ir administratorė, jiems darbo užmokestis mokamas iš valstybės biudžeto lėšų. Per 2004 m. PKB, pagal 2004-02-18 sutartį Nr. S-13/13-3 su Sveikatos apsaugos ministerija, gavo 194,7 tūkst. Lt valstybės biudžeto lėšų. PKB valstybės biudžeto asignavimus panaudojo darbo užmokesčiui ir socialinio draudimo įmokoms – 169 tūkst. Lt (arba 87 % visų lėšų) ir kitoms išlaidoms – 25,7 tūkst. Lt (arba 13 % visų lėšų). Pagal 2000-05-12 sutarties Nr. 392/33 punktą Nr. 2.3 Sveikatos apsaugos ministerijai PKB išlaikymas iš valstybės biudžeto lėšų per vieną mėnesį vidutiniškai kainuoja 16,2 tūkst. Lt (per Lietuvos sveikatos projekto pratęsimo laikotarpį kainuos apie 290 tūkst. Lt), neatsižvelgiant į išlaidas, susijusias su suteiktomis neatlygintinai naudotis patalpomis ir įranga.

Auditorių nuomone, preliminarį 683 tūkst. Lt sumą (37 tūkst. Lt, 356 tūkst. Lt ir 290 tūkst. Lt) galima traktuoti kaip papildomas nenumatytas valstybės biudžeto išlaidas, kurių galėtų nebūti, jei Lietuvos sveikatos projektas būtų vykdomas laiku. Detalesnis Lietuvos sveikatos projekto lėšų įsisavinimo vėlavimas ir įsipareigojimo mokesčio „permokėjimas“ pateiktas 2 priede.

Išvados.

1. *Viena iš priežasčių, lėmusi Lietuvos sveikatos projekto įgyvendinimo termino pratęsimą, yra Sveikatos apsaugos ministerijos vadovybės nuomonės kaita dėl Lietuvos sveikatos projekto plėtros prioritetinių krypčių, dėl skirtingo požiūrio į Sveikatos informacinių technologijų programos tikslus ir uždavinius, dėl laiku nepatvirtintų strateginių plėtros krypčių.*
2. *Lietuvos sveikatos projekto įgyvendinimo pratęsimas lemia papildomų Lietuvos sveikatos projekto įgyvendinimo pradžioje nenumatyt, valstybės biudžeto išlaidų būtinumą, kurios per Lietuvos sveikatos projekto pratęsimo laikotarpį preliminariais auditorių skaičiavimais sudarys apie 683 tūkst. Lt.*

⁶ Lietuvos Respublikos (Paskolos gavėjas) ir Tarptautinio rekonstrukcijos ir plėtros banko (Bankas) 2000-02-28 paskolos sutartis; paskolos Nr.7001 LT.

4.1.2 Investicijų projektas „Burnos sveikatos programos įgyvendinimas“

Investicijų projekto „Burnos sveikatos programos įgyvendinimas“ (toliau tekste – Burnos sveikatos programa) įgyvendinimo vieta: viešoji įstaiga Kauno medicinos universiteto klinika ir viešoji įstaiga Vilniaus universiteto ligoninės Žalgirio klinika (toliau tekste – Žalgirio klinika). Burnos sveikatos programa, kurios sąmatinė vertė – 40,4 mln. Lt, įgyvendinama nuo 1995 m. Iki 2002-12-31 panaudota 5,4 mln. Lt lėšų.

Burnos sveikatos programą sudaro dvi priemonės:

1. „Vilniaus universiteto ligoninės Žalgirio klinikos mokymo – gydymo bazės rekonstravimas ir renovacija“ (toliau tekste – Burnos sveikatos programos priemonė);
2. „Kauno medicinos universiteto Stomatologijos fakulteto profilinių klinikų mokymo – gydymo bazės renovacija ir studijų salių įrengimas“.

Audito metu nagrinėta, kaip panaudotos lėšos Žalgirio klinikoje, nes 2003–2004 m. jos įgyvendinamai priemonei skirta 81 % projekto „Burnos sveikatos programos įgyvendinimas“ lėšų.

Burnos sveikatos programos priemonės tikslas – sukurti efektyvaus gyventojų stomatologinės sveikatos būklės problemos sprendimo pagrindus Žalgirio klinikoje. Šiam tikslui pasiekti reikia renovuoti ir įrengti Lietuvos Respublikoje stomatologijos universiteto kliniką, užtikrinus gydymo bei mokymo atitikimą šiuolaikiniais mokslo pasiekimams bei kokybės standartams.

2003 m. buvo tikslinamas Burnos sveikatos programos lėšų poreikis. Burnos sveikatos priemonės įgyvendinimui 2003–2007 m. pagal Burnos sveikatos programos priemonės charakteristiką numatytas lėšų poreikis – 21 682 tūkst. Lt (2003 m. – 2 817 tūkst. Lt, 2004 m. – 6 065 tūkst. Lt).

Vyriausybės 2004-02-09 nutarimu Nr. 140 Burnos sveikatos programai skirta 200 tūkst. Lt, o Sveikatos apsaugos ministro įsakymu Burnos sveikatos programos priemonei skirta 100 tūkst. Lt. Audito metu nustatyta, kad 2004-12-15 už minėtas investicines lėšas įsigyta medicininė įranga – 103,9 tūkst. Lt, kuri skirta stomatologinei pagalbai suteikti (3,9 tūkst. Lt liko skola). Audito metu įsitikinta, kad medicininė įranga stovi Žalgirio klinikos ligoninės stacionaro korpuso I-mo aukšto operaciniame bloke, tačiau nenaudojama, nes operacinėje nebaigti vėdinimo ir oro kondicionavimo technikos derinimo darbai.

Įvertinus, kiek valstybės kapitalo investicijų iš Burnos sveikatos programos skirta 2003–2004 m. Žalgirio klinikai, nustatyta, kad skirta žymiai mažiau negu planuota:

2003 m. skirta 35 % planuotų lėšų;

2004 m. – 2 % planuotų lėšų.

Pažymėtina, kad investicijų projektas „Burnos sveikatos programos įgyvendinimas“ nebuvo siūlomas įtraukti į Valstybės investicijų 2005–2007 m. programą, 2005 m. nenumatyta skirti lėšų investicijų projektui „Burnos sveikatos programos įgyvendinimas“.

Audito metu Žalgirio klinikos administracija nurodė pagrindinius Burnos sveikatos programos priemonės įgyvendinimo sunkumus ir priežastis. Jų nuomone, progresą ir vidinę tvarką stabdantys veiksniai yra:

- ministrų kaita;
- prisiimtų įsipareigojimų tęstinumo neužtikrinimas;
- bendros strategijos nebuvimas;
- universiteto ligoninių finansavimo prioritetų nebuvimas.

Auditorių nuomone, egzistuoja rizika, kad Burnos sveikatos programos priemonė nebus laiku įgyvendinta.

Audito metu nustatyta, kad dalininkų įnašų, kurie sudarytų viešosios įstaigos nuosavą kapitalą, Žalgirio klinikoje nėra. Sveikatos apsaugos ministerija yra Žalgirio klinikos viena iš steigėjų, bet nėra perdavusi Žalgirio klinikai įnašo, todėl vadovaujantis Lietuvos Respublikos viešųjų įstaigų įstatymo (1996-07-03 Nr. I-1428 su vėlesniais pakeitimais ir papildymais) 7 straipsnio 1–3 dalių nuostatomis Sveikatos apsaugos ministerija nėra Žalgirio klinikos dalininkė.

Be to, audito metu nustatyta, kad galiojančiuose Žalgirio klinikos įstatuose nėra numatyta viešosios įstaigos valdymo organo – visuotinio dalininkų susirinkimo, tai neatitinka Lietuvos Respublikos viešųjų įstaigų įstatymo 9 straipsnio 3 dalies.

Dėl nustatytų veiklos trūkumų Sveikatos apsaugos ministerijai pateiktos išvados ir pasiūlyta įstatymų nustatyta tvarka perduoti Žalgirio klinikai įnašą ir suformuoti dalininkų kapitalą Žalgirio klinikoje, įstatymų nustatyta tvarka inicijuoti Žalgirio klinikos įstatų pakeitimus ir papildymus.

Išvada. Yra rizika, kad investicijų projekto „Burnos sveikatos programos įgyvendinimas“ priemonė „Vilniaus universiteto ligoninės Žalgirio klinikos mokymo – gydymo bazės rekonstravimas ir renovacija“ laiku nebus įgyvendinta, taip pat ir investicijų projektas „Burnos sveikatos programos įgyvendinimas“ nebus laiku įgyvendintas.

5. Kūno kultūros ir sporto departamento teiktas investicijų projektas⁷

Vyriausybės 2004-02-09 nutarimu Nr. 140 Kūno kultūros ir sporto departamentui prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės, kaip asignavimų valdytojui, 2004 m. buvo faktiškai skirta 2 500 tūkst. Lt valstybės kapitalo investicijų įgyvendinti investicijų projektą „Kauno Dariaus ir Girėno stadiono atsarginės aikštės kapitalinis remontas“.

⁷ Ši ataskaitos dalis parengta apibendrinus audito, atlikto Kauno miesto savivaldybės administracijoje (tekste – Kauno miesto savivaldybė), rezultatus. Visi minėto valstybinio audito rezultatai pateikti 2005 m. gegužės 27 d. valstybinio audito ataskaitoje Nr. 2030-10-61.

Investicijų projektą „Kauno Dariaus ir Girėno stadiono atsarginės aikštės kapitalinis remontas“ (toliau tekste – Stadiono investicijų projektas) parengė ir Finansų ministerijai pateikė Kūno kultūros ir sporto departamentas prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės. Stadiono investicijų projekte numatyta, kad jis truks dvejus metus – 2004–2005 m., vertė – 6 600 tūkst. Lt.

Pažymime, kad Stadiono investicijų projektas ne visiškai atitinka Finansų ministro 2001-07-04 įsakymu Nr. 201 patvirtintos Valstybės kapitalo investicijų planavimo metodikos reikalavimus, pavyzdžiui, Stadiono investicijų projekto charakteristikose nenurodytas programos uždavinys. Be to, skiriasi Stadiono investicijų projekto pavadinimas: pagal Valstybės investicijų 2004–2006 m. programą – „Kauno Dariaus ir Girėno stadiono atsarginės aikštės kapitalinis remontas“, pagal investicijų projekto charakteristiką – „VšĮ S. Dariaus ir S. Girėno sporto centro stadiono renovacija“.

Investicijos Kauno Dariaus ir Girėno stadiono atsarginės aikštės kapitaliniam remontui buvo reikalingos dėl to, kad 2005 m. liepos 20–24 d. Kaune vyks Europos jaunimo lengvosios atletikos čempionatas. Norint organizuoti tokio lygio varžybas reikia, jog stadionas atitiktų IAAF (Tarptautinės lengvosios atletikos federacijos) reikalavimus. Dėl šios priežasties, vadovaujantis IAAF reikalavimais, parengtas projektas „S. Dariaus ir S. Girėno stadiono atsarginė aikštė ir universalios paskirties tribūna“, pagal kurį numatyta atlikti būtinus darbus. Šiuos darbus numatyta atlikti etapais, 2004 m. buvo numatyta atlikti šiuos darbus:

- apšilimo aikštės įrengimas;
- pagrindinio stadiono bėgimo takų ir sektorių renovavimas;
- metimų aikštės įrengimas.

Audito metu nustatyta, kad 2004 m. atlikta darbų ir nupirkta įrangos už 2 500 tūkst. Lt, kaip ir buvo skirta Vyriausybės 2004-02-09 nutarimu Nr. 140.

Kitus darbus numatyta atlikti 2005 m., patvirtinus ir paskirsčius Valstybės investicijų programoje numatytas 2005 m. kapitalo investicijas pagal asignavimų valdytojus ir investicijų projektus. Šiems darbams numatyta skirti 4 100 tūkst. Lt.

Audito metu nustatyta, kad Kūno kultūros ir sporto departamentas prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės ir Kauno miesto savivaldybė 2004-02-27 pasirašė sutartį Nr. 211v „Dėl Valstybės kapitalo investicijų 2004 m. programos įgyvendinimo“, pagal kurią Kauno miesto savivaldybė įsipareigojo organizuoti ir vykdyti Kauno S. Dariaus ir S. Girėno stadiono atsarginės aikštės kapitalinio remonto projektavimo paslaugų ir statybos darbų pirkimą bei vykdymą, o Kūno kultūros ir sporto departamentas prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės – garantuoti atliktų darbų apmokėjimą, panaudojant Vyriausybės 2004-02-09 nutarimu Nr. 140 skirtas valstybės investicijų lėšas. Vadovaujantis šia sutartimi Kauno miesto savivaldybės Viešųjų pirkimų skyrius atliko projektavimo paslaugų ir statybos darbų pirkimą, o Statybos skyrius vykdė atliekamų darbų priežiūrą ir priėmimą.

VšĮ S. Dariaus ir S. Girėno sporto centras naudojasi Kauno miesto savivaldybei nuosavybės teise priklausančiu ilgalaikiu ir trumpalaikiu turtu, kurį steigėjas (Kauno miesto savivaldybė) jai perdavė neatlygintinai naudotis panaudos pagrindais, šio turto bendra likutinė vertė 2004-12-31 buvo 10 069 906 Lt. Šį turtą VšĮ S. Dariaus ir S. Girėno sporto centras valdo, naudoja ir juo disponuoja 2004-05-27 Savivaldybės ilgalaikio materialiojo nekilnojamojo turto panaudos tipinės sutarties Nr. 53 bei įstatuose nustatyta mastu, tvarka ir sąlygomis (turtas VšĮ S. Dariaus ir S. Girėno sporto centui perduotas naudoti 10 metų, į perduotą naudoti turtą įeina ir Kauno S. Dariaus ir S. Girėno stadiono statiniai ir įranga).

Audito metu nustatyta, kad Kauno miesto savivaldybė yra VšĮ S. Dariaus ir S. Girėno sporto centro steigėjas, bet ne savininkas, nes savininko įnašų, kurie sudarytų savininko kapitalą VšĮ S. Dariaus ir S. Girėno sporto centre nėra. Kauno miesto savivaldybės sprendimai negali būti prilyginami VšĮ S. Dariaus ir S. Girėno sporto centro visuotinio susirinkimo nutarimams. Kauno miesto savivaldybė negalėjo ir negali daryti įtakos ir priimti sprendimų kaip vienintelis VšĮ S. Dariaus ir S. Girėno sporto centro dalininkas/savininkas, nors VšĮ S. Dariaus ir S. Girėno sporto centras valdo turtą, finansinėje atskaitomybėje įvertintą daugiau negu 1,5 mln. Lt.

Be to, audito metu nustatyta, kad galiojantys VšĮ S. Dariaus ir S. Girėno sporto centro įstatai neatitinka Lietuvos Respublikos viešųjų įstaigų įstatymo 6 straipsnio 2 dalies 6, 8, 14, 15, 16 punktų reikalavimų.

Dėl nustatytų veiklos trūkumų Kauno miesto savivaldybei pateiktos išvados ir pasiūlyta įstatymų nustatyta tvarka perduoti VšĮ S. Dariaus ir S. Girėno sporto centrui įnašą ir suformuoti dalininkų kapitalą VšĮ S. Dariaus ir S. Girėno sporto centre, įstatymų nustatyta tvarka inicijuoti VšĮ S. Dariaus ir S. Girėno sporto centro įstatų pakeitimus ir papildymus.

Išvada. *Iš stadiono investicijų projektui skiriamų (valstybės biudžeto) 6,6 mln. Lt lėšų yra netiesiogiai finansuojamas Kauno miesto savivaldybės objektas – Kauno S. Dariaus ir S. Girėno stadionas.*

REKOMENDACIJOS

Siūlyti Lietuvos Respublikos Vyriausybei:

- 1. Pavesti asignavimų valdytojams įvertinti investicijų projektų, vykdomų 10 metų ir ilgiau, aktualumą ir įgyvendinimo perspektyvas ir, esant būtinybei, imtis priemonių dėl jų koregavimo arba nutraukimo.*
- 2. Imtis priemonių, kad investicijų projektai, neatitinkantys Vyriausybės 2001-04-26 nutarimu Nr. 478 patvirtintos tvarkos ir Finansų ministro 2001-07-04 įsakymu Nr. 201 patvirtintos metodikos nuostatų, nebūtų įtraukiami į Valstybės investicijų programą.*

Siūlyti Finansų ministerijai:

- 3. Vadovaujantis Vyriausybės 2001-04-26 nutarimu Nr. 478 patvirtintos tvarkos 7, 13 punktais ir Finansų ministro 2001-07-04 įsakymu Nr. 201 patvirtintos metodikos 20–22 punktais nesiūlyti įtraukti teikiamų investicijų projektų, neatitinkančių minėtos tvarkos ir metodikos reikalavimų, į atitinkamų metų Valstybės investicijų programos projektą.*

Veiklos audito 3-io departamento

Direktorė

Romualda Masiulionienė

Vyriausiasis valstybinis auditorius

Vaidas Cibas

Susipažinau:

Lietuvos Respublikos finansų ministerijos

valstybės sekretorius

Giedrius Rimša